

НАРЕДБА

за съществените изисквания и оценяване на съответствието на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението

(Приета с ПМС № 182 от 6.07.2001 г., обн., ДВ, бр. 62 от 13.07.2001 г., в сила от 14.01.2003 г., изм. и доп., бр. 74 от 22.08.2003 г., бр. 24 от 21.03.2006 г., в сила от 21.03.2006 г., изм., бр. 40 от 16.05.2006 г., в сила от 5.05.2006 г., изм. и доп., бр. 37 от 8.05.2007 г.)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Наредбата определя:

1. съществените изисквания към електрическите съоръжения, предназначени за използване при променливо напрежение от 50 V до 1000 V и постоянно напрежение от 75 V до 1500 V;
2. процедурата за оценяване на съответствието със съществените изисквания и начина на удостоверяване на съответствието;
3. (нова - ДВ, бр. 74 от 2003 г., изм., бр. 24 от 2006 г.) редът за издаване на разрешения на лица, които изготвят експертен доклад за съответствието и проверки за спазване на условията, при които е издадено разрешението.

Чл. 2. (1) (Предишен текст на чл. 2 - ДВ, бр. 37 от 2007 г.) Наредбата не се прилага за:

1. електрически съоръжения, предназначени за използване в експлозивна атмосфера;
2. електрически съоръжения, предназначени за използване в радиологията и медицината;
3. електрически обзавеждания на пътнически и товарни асансьори;
4. електромери;
5. щепселни съединения за битови и подобни цели;
6. управляващи устройства за електрически огради;
7. явлението радиосмущение;
8. специални електрически съоръжения, предназначени за използване на кораби, самолети или железници, отговарящи на изискванията за безопасност, установени от международни организации, към които Република България се е присъединила.

(2) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2007 г.) Наредбата не се прилага за електрически съоръжения, предназначени за износ в трети страни.

Чл. 3. (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2003 г.) Електрическо съоръжение може да се пуска на пазара само ако е конструирано и произведено съгласно установената инженерна практика по отношение на безопасността в съответствие със съществените изисквания по глава втора и при правилното му монтиране, поддържане и използване по предназначение не застрашава безопасността на хората, домашните животни или вещите.

Чл. 4. Задължението за оценяване на съответствието на електрическото съоръжение с изискванията на наредбата е на лицето, което го пуска на пазара.

Чл. 5. (1) Електрическо съоръжение, конструирано и произведено съгласно изискванията на българските стандарти, които въвеждат хармонизираните европейски стандарти, се счита, че съответства на съществените изисквания на наредбата.

(2) Когато няма стандарти по смисъла на ал. 1 за електрическото съоръжение, което се пуска на пазара, лицето по чл. 4 трябва да докаже, че използваните технически решения осигуряват съответствие на електрическото съоръжение със съществените изисквания на наредбата.

СЪЩЕСТВЕНИ ИЗИСКВАНИЯ

Чл. 5а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2003 г.) (1) Когато при проверка от органите за надзор на пазара по чл. 27, ал. 2 от Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП) възникнат съмнения за съответствието на електрическо съоръжение с изискванията на наредбата, производителят или неговият упълномощен представител може да представи експертен доклад, изготвен от лице, получило разрешение за изготвяне на експертен доклад за съответствието.

(2) За да изготви експертен доклад за съответствието лицето, получило разрешение съгласно глава четвърта, трябва:

1. да прегледа техническото досие на електрическото съоръжение, за да определи дали при проектирането стандартите по чл. 5, ал. 1 са приложени изцяло, частично или не са приложени;

2. да извърши подходящи проверки и необходимите изпитвания, за да провери съответствието на електрическото съоръжение със стандартите по чл. 5, ал. 1, в случай че производителят е приложил съответните стандарти;

3. да извърши подходящи проверки и необходимите изпитвания, за да провери дали използваните технически решения от производителя са съобразени със съществените изисквания, в случай че стандартите по чл. 5, ал. 1 не са приложени.

Чл. 6. Електроразпределителните предприятия при включване на потребители към разпределителната мрежа или при храняване на използвано от тях електрическо съоръжение не могат да определят изисквания за безопасност, по-строги от предвидените в наредбата.

Глава втора СЪЩЕСТВЕНИ ИЗИСКВАНИЯ

Чл. 7. (1) Съществените характеристики, познаването и съобразяването с които осигурява безопасно използване на електрическото съоръжение, трябва да бъдат нанесени върху съоръжението или ако това е невъзможно - в придружаващо указание.

(2) Наименованието (фирмата) на производителя или търговската марка трябва да са ясно изписани върху електрическото съоръжение или ако това е невъзможно - върху опаковката.

(3) Електрическото съоръжение и неговите съставни части трябва да са изработени по начин, който позволява безопасно сглобяване и свързване.

(4) Електрическото съоръжение трябва да е проектирано и изработено по начин, който осигурява защита от опасностите, посочени в чл. 8, при условие че:

1. се използва по предназначение, и

2. се поддържа по изисквания за съоръжението начин.

Чл. 8. (1) Защитата от опасности, дължащи се на електрическото съоръжение или на външни въздействия върху електрическото съоръжение, се осигурява чрез мерки от технически характер в съответствие с изискванията по чл. 7.

(2) Мерките от технически характер за защита от опасности, дължащи се на електрическото съоръжение, трябва:

1. да осигуряват подходяща защита на хората и домашните животни срещу опасност от физическо нараняване или друго увреждане, което може да бъде причинено от директен или индиректен електрически допир;

2. да не създават такива температури, електрически дъги или лъчения, които биха причинили опасност;

3. да защитават достатъчно хората, домашните животни и вещите от опасности от неелектрически характер, които могат да бъдат причинени от електрическото съоръжение и са известни от практиката;

4. да осигуряват изолацията да е съобразена с предвидимите условия на работа на електрическото съоръжение.

**НАРЕДБА ЗА СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА
СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА
ИЗПОЛЗВАНЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ ГРАНИЦИ НА НАПРЕЖЕНИЕТО
НАРЕДБА ЗА
СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА
ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ В
ОПРЕДЕЛЕНИ ГРАНИЦИ НА НАПРЕЖЕНИЕТО**

(3) Мерките от технически характер за защита от опасности, дължащи се на външни въздействия върху електрическото съоръжение, трябва да осигурят:

1. електрическото съоръжение да издържа на очакваните механични натоварвания така, че да не застрашава хората, домашните животни и вещите;
2. електрическото съоръжение да издържа немеханични влияния при очаквани условия на околната среда и да не застрашава хората, домашните животни и вещите;
3. електрическото съоръжение да не застрашава хората, домашните животни и вещите в предвидими условия на претоварване.

**Глава трета
ОЦЕНЯВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО**

(Загл. изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.)

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2003 г.) (1) Всяко електрическо съоръжение преди пускане на пазара подлежи на процедура за оценяване на съответствието - Вътрешен производствен контрол.

(2) Вътрешният производствен контрол е процедура, чрез която производителят или неговият упълномощен представител, изпълняващ задълженията по чл. 10, осигурява и декларира, че електрическото съоръжение отговаря на приложимите за него изисквания на наредбата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) Производителят или неговият упълномощен представител трябва да нанесе върху всяко електрическо съоръжение маркировката за съответствие съгласно Наредбата за маркировката за съответствие, приета с Постановление № 191 на Министерския съвет от 2005 г. (ДВ, бр. 69 от 2005 г.), и да изготви писмена ЕО декларация за съответствие.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) ЕО декларацията за съответствие трябва да съдържа:

1. наименованието и адреса на производителя или на неговия упълномощен представител;
2. описание на електрическото съоръжение;
3. номера (номерата) на стандарта (стандартите) по чл. 5, ал. 1, които са приложени, и/или наименованието на документа, съдържащ описание на използваните технически решения по чл. 5, ал. 2;
4. името и длъжността на лицето, упълномощено да подпише декларацията от името на производителя или на неговия упълномощен представител;
5. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) двете последни цифри на годината, когато е нанесена маркировката за съответствие.

Чл. 10. (1) Производителят трябва да състави техническо досие, описано в чл. 11, което да дава възможност да се оцени съответствието на произвежданите електрически съоръжения с изискванията на наредбата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2003 г., бр. 24 от 2006 г.) Производителят или неговият упълномощен представител съхранява техническото досие и ЕО декларацията за съответствие в продължение на 10 години от датата на производство на последното електрическо съоръжение и при поискване ги представя на органите, извършващи надзор на пазара.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2003 г., изм., бр. 24 от 2006 г.) Когато производителят не е установен на територията на Република България и няма упълномощен представител по чл. 4, ал. 3 ЗТИП, задължението по ал. 2 е на лицето, което пуска електрическото съоръжение на пазара.

**РЕД ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ НА ЛИЦА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА
ЕКСПЕРТЕН ДОКЛАД ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО И ПРОВЕРКИ ЗА СПАЗВАНЕ НА
УСЛОВИЯТА, ПРИ КОИТО Е ИЗДАДЕНО РАЗРЕШЕНИЕТО**

Чл. 11. Техническото досие трябва да обхваща проектиране, производство и функциониране на електрическото съоръжение и да включва:

1. общо описание на електрическото съоръжение;
2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2003 г.) общи конструкторски и производствени чертежи, схеми на детайлите, възлите, веригите и др.;
3. описания и пояснения към чертежите, схемите и функционирането на електрическото съоръжение;
4. списък на стандартите, на които izdelieto отговаря изцяло или частично, и/или описание на техническите решения, които са приети, за да се осигури съответствие с изискванията за безопасност по наредбата, когато не са приложени стандарти;
5. резултати от направените изчисления при проектирането, проведените изпитвания и др.;
6. протоколи от изпитвания.

Чл. 12. Производителят трябва да предприеме всички необходими мерки производственият процес да осигури съответствие на произвежданото електрическо съоръжение с техническото досие и с приложимите за него изисквания на наредбата.

Глава четвърта

(Нова - ДВ, бр. 74 от 2003 г.)

**РЕД ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ НА ЛИЦА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА
ЕКСПЕРТЕН ДОКЛАД ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО И ПРОВЕРКИ ЗА
СПАЗВАНЕ НА УСЛОВИЯТА, ПРИ КОИТО Е ИЗДАДЕНО
РАЗРЕШЕНИЕТО**

(Загл. изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.)

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) Лицето, което кандидатства за получаване на разрешение за изготвяне на експертен доклад за съответствието на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението, трябва да отговаря на изискванията по чл. 10, ал. 1 от Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП), на БДС EN 45011 и БДС EN ISO/IEC 17025, и:

1. да може да изготвя експертен доклад за съответствието съгласно чл. 5а, ал. 2 ;
2. да има методики и инструкции за изпитване на електрическите съоръжения, когато не се прилагат стандартите по чл. 5, ал. 1 ;
3. да има наръчник и процедури на системата по качеството.

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) (1) Лицето по чл. 13 подава до председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН) писмено заявление, в което се посочват продуктите, за които желае да получи разрешение. Към заявлението се прилагат:

1. удостоверение за актуално съдебно състояние, когато лицето е регистрирано по Търговския закон, или копие от акта за създаването, когато лицето е създадено с акт на Министерския съвет;
2. справка в табличен вид, съдържаща видовете продукти, приложимите за тях съществени изисквания, хармонизираните стандарти или методиките и инструкциите за измерване и изпитване, които ще се прилагат при изготвяне на експертен доклад за съответствието;
3. копия от трудови и граждански договори на персонала, документи за завършено образование, допълнително придобита квалификация и професионална автобиография, както и справка относно неговата компетентност и опит за дейностите по изготвяне на експертен доклад за съответствието по заявления обхват;
4. справка за техническите средства за извършване на изпитвания, с които разполагат собствените му лаборатории и/или лабораториите, с които има сключени договори;

**НАРЕДБА ЗА СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА
СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА
ИЗПОЛЗВАНЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ ГРАНИЦИ НА НАПРЕЖЕНИЕТО
НАРЕДБА ЗА
СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА
ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ В
ОПРЕДЕЛЕНИ ГРАНИЦИ НА НАПРЕЖЕНИЕТО**

5. копие от сключените договори с подизпълнители, когато има такива;
6. копие от сертификатите за акредитация на лабораториите, когато има такива;
7. декларации на лицето и на наетия от него персонал за обстоятелствата по чл. 10, ал. 1, т. 3, 5 и 8 ЗТИП ;
8. удостоверение от съответните компетентни органи за обстоятелствата по чл. 10, ал. 1, т. 7 и 9 ЗТИП ;
9. копие от договора за застраховка за вредите, които могат да настъпят вследствие на неизпълнение на задълженията му, свързани с дейностите по изготвяне на експертен доклад;
10. списък на стандартите по чл. 5, ал. 1 , които притежава, отнасящи се до продуктите, посочени в заявлението;
11. методики и инструкции за изпитване на продуктите, когато не се прилагат стандартите по чл. 5, ал. 1 ;
12. наръчник и процедурите на системата по качеството;
13. документираната процедура за изготвяне на експертен доклад за съответствието, за която кандидатства;
14. документ за платена такса за установяване съответствието на документите с изискванията на чл. 10, ал. 1 и 2 ЗТИП по чл. 27, ал. 1 от Тарифа № 11 за таксите, които се събират в системата на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор по Закона за държавните такси , утвърдена с Постановление № 97 на Министерския съвет от 1999 г. (обн., ДВ, бр. 50 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 10 от 2000 г., бр. 94 и 115 от 2002 г. и бр. 17 и 49 от 2003 г.).

(2) В случаите по чл. 11, ал. 2 ЗТИП лицето, което кандидатства за получаване на разрешение за изготвяне на експертен доклад, подава до председателя на ДАМТН заявлението по ал. 1, придружено от:

1. документите по ал. 1, т. 1 - 6, 8 - 11, 13 и 14;
2. сертификат за акредитация от орган по акредитация по стандарти БДС EN 45011 и БДС EN ISO/IEC 17025 в съответствие с продуктите, за които кандидатства.

(3) При положителен резултат от проверките на документите по ал. 1 и 2 кандидатът за издаване на разрешение за изготвяне на експертен доклад внася такси за извършване проверка на място за установяване на техническата компетентност и способността за изпълнение на заявената процедура, определени в чл. 27, ал. 1 от Тарифа № 11 за таксите, които се събират в системата на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор по Закона за държавните такси .

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) (1) Оценкаването на изпълнението на изискванията на чл. 13 се извършва съгласно процедура, утвърдена от председателя на ДАМТН, която се предоставя на заявителя.

(2) В срок 6 месеца от получаването на документите по чл. 14 председателят на ДАМТН издава разрешение за изготвяне на експертен доклад за съответствието на електрически съоръжения или отказва издаването му с мотивирана заповед.

(3) При издаване на разрешението за изготвяне на експертен доклад за съответствието се заплащат такси, определени в чл. 27, ал. 1 от Тарифа № 11 за таксите, които се събират в системата на ДАМТН по Закона за държавните такси .

(4) Разрешението за изготвяне на експертен доклад за съответствието не може да се прехвърля или преотстъпва на други физически или юридически лица.

Чл. 16. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) (1) Държавната агенция за метрологичен и технически надзор проверява периодично лицето, получило разрешение за изготвяне на експертен доклад за съответствието, за спазване на условията, при които е получило

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

разрешението, и за изпълнение на процедурата за изготвяне на експертен доклад за съответствието.

(2) Проверките по ал. 1 са планови и извънредни и се извършват от комисия, определена със заповед на председателя на ДАМТН.

(3) Плановите проверки на лицето по ал. 1 се извършват най-малко веднъж годишно от датата на издаване на разрешението съгласно годишен график за проверки и обхващат:

1. изпълнените процедури за изготвяне на експертен доклад за съответствието;
2. функционирането на системата по качеството;
3. състоянието на техническите средства за измерване и изпитване;
4. актуалността на прилаганите стандарти;
5. взаимодействието с подизпълнителите;
6. постъпилите жалби, възражения, рекламации и начините за тяхното уреждане;
7. издадените експертни доклади.

(4) Извънредните проверки по чл. 14в, ал. 2 ЗТИП се извършват на място при лицата по ал. 1 и обхващат:

1. допуснатите несъответствия с изискванията на чл. 10 ЗТИП , за които е постъпила информация, причините за възникването им и начините за тяхното отстраняване;

2. пропуски при изпълнение на процедурата за изготвяне на експертен доклад за съответствието;

3. възможността на лицето, получило разрешение за изготвяне на експертен доклад за съответствието, да продължава да извършва дейността си по изготвяне на експертен доклад за съответствието.

(5) При извършване на проверките по ал. 3 и 4 лицето, получило разрешение за изготвяне на експертен доклад за съответствието, заплаща разходите за командироване на експертите от комисията по ал. 2.

(6) В случаите, когато комисията констатира нарушения по чл. 14в, ал. 4 и чл. 15 ЗТИП , тя изготвя и представя на председателя на ДАМТН доклад за временно спиране на дейността или за отнемане на разрешението на лицето по ал. 1.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

(Нова - ДВ, бр. 24 от 2006 г.)

§ 1. (1) Когато Република България е страна по влезли в сила споразумения за взаимно признаване на резултатите от оценяване на съответствието и приемане на промишлените продукти, сключени с Европейските общности и техните държави членки или с държавите от Европейското икономическо пространство/Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ):

1. в случаите, когато производителят не е установен и няма упълномощен представител на територията на Република България или на Европейския съюз, задължението по чл. 10, ал. 2 се изпълнява от лицето, което пуска електрическите съоръжения на пазара;

2. експертният доклад за съответствие по чл. 5а, ал. 1 се издава от нотифициран пред Европейската комисия орган.

(2) От датата на влизане в сила на договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз:

1. когато производителят не е установен и няма упълномощен представител на територията на Европейския съюз: задължението по чл. 10, ал. 2 се изпълнява от лицето, което пуска електрическите съоръжения на пазара;

2. експертният доклад за съответствие по чл. 5а, ал. 1 се издава от нотифициран пред Европейската комисия орган.

**НАРЕДБА ЗА СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА
СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА
ИЗПОЛЗВАНЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ ГРАНИЦИ НА НАПРЕЖЕНИЕТО
НАРЕДБА ЗА
СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА
ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ В
ОПРЕДЕЛЕНИ ГРАНИЦИ НА НАПРЕЖЕНИЕТО**

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Предишен текст на § 1 - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) Наредбата се приема на основание чл. 7, ал. 1 от Закона за техническите изисквания към продуктите .

§ 3. (Предишен текст на § 2 - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) Наредбата влиза в сила 18 месеца след обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

§ 4. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2007 г.) Наредбата въвежда разпоредбите на Директива 2006/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г., отнасяща се до електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението, отменяща Директива 73/23/ЕИО от 19 февруари 1973 г.

**ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към
Постановление № 109 на Министерския съвет от 8 май 2006 г. за приемане
на Устройствен правилник на Българския институт по метрология
(ДВ, бр. 40 от 2006 г., в сила от 5.05.2006 г.)**

§ 2. Навсякъде думите „Държавната агенция за метрология и технически надзор“ се заменят с „Държавната агенция за метрологичен и технически надзор“ в следните нормативни актове:

9. Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението, приета с Постановление № 182 на Министерския съвет от 2001 г. (обн., ДВ, бр. 62 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 74 от 2003 г. и бр. 24 от 2006 г.);